

Kriebelen

Ik zit bij opa op de bank
en probeer niet te raden
wat hij met zijn vinger
op mijn rug tektent:

'Een huis? Oma?
Een dubbeldekkerbus?
Een eend? Een walvis?'

Opa schudt zijn hoofd,
tektent, tektent, tektent.

Ik weet allang wat het is,
maar wat voelt nou fijner
dan gekriebel op je rug?

Na poging zes lacht opa:
'Ik stop. Mijn vinger is moe.
Je zoekt maar een mooie jongen
om op je rug te kriebelen.'

'En een mooi meisje?' vraag ik.
'Is dat ook goed?'

Ik durf niet om te kijken.
Opa zegt niets,
is even helemaal stil.

Dan schrijft hij
op mijn rug:

wie jij maar wil

Pim Lammers

uit: *Ik denk dat ik ontvoerd ben*, Pim Lammers - Uitgeverij Querido 2022

Het gedicht 'Kriebelen' van Pim Lammers werd in 2024 bekroond met een Poëziester door de kinderen van de derde graad lager onderwijs. De POËZIESTERREN en de GOUDEN POËZIEMEDAILLE zijn een initiatief van Poëziecentrum en CANON Cultuurcel. Ontwerp: Anggita Soeryanto. V.U.: Dave Van Robays, Poëziecentrum vzw, Vrijdagmarkt 36, 9000 Gent.

CANON
CULTUURCEL

POËZIE
CENTRUM

LITERATUUR
VLAANDEREN

- 👤 Auteur: Trui De Waele
- 📖 Gedicht: 'Kriebelen' van Pim Lammers
- 📖 Uit: *Ik denk dat ik ontvoerd ben*, Querido, 2022
- 🎨 Beeld poster: Anggita L. Soeryanto

1 Krabbelen en scribbelen op de rug

benodigheden dichtbundel 'Ik denk dat ik ontvoerd ben' van Pim Lammers, kaartjes om woorden op te schrijven

Toon de dichtbundel van Pim Lammers en toon ook de illustratie van Sarah van Dongen bij het gedicht. Vertel nog niets over het gedicht zelf en stuur als leerkracht ook niet bij de antwoorden op de drie vragen. Herhaal gewoon of vat samen wat de kinderen aangeven. Laat hen dit eventueel eerst individueel doen op een wisbordje, alvorens het klassikaal te bespreken. Zo vergroot je het denkproces en de betrokkenheid.

- ☺ Wat zie je? Laat de kinderen hier puur waarnemen: volwassene met krant, meisje in de zetel, ze kijken elkaar aan, ze drinken iets, ze zijn op hun sokken, veel katten, de volwassene 'tikt', 'wijst', 'prikt' of ...
- ☺ Hoe is de sfeer van deze illustratie? Zou je er graag bij zitten? kleurrijk, gezellig, rustig ...
- ☺ Wie zijn dit, denk je? Wat gebeurt er volgens jou?

Lees dan de eerste zeven regels van het gedicht voor.

- ☺ Wat zie je op de afbeelding? Welk antwoord benadert het best de actie/handeling in de afbeelding? Opa 'tekent' op de rug van zijn kleindochter.
- ☺ Wie heeft dat ook al eens gedaan? Met wie?

Laat de leerlingen nu ook enkele minuten per twee of in groepjes op elkaars rug 'tekenen'. Zorg dat dit 'comfortabele' groepjes zijn want de leerlingen raken elkaar aan. Kinderen die dit niet fijn vinden, kunnen eventueel meekijken bij anderen of tekenen bij de leerkracht.

- ☺ Hoe voelt dit? Is het makkelijk om te tekenen? Om dit 'tactiel, door te voelen' te raden? Wat zou helpen om makkelijker te raden?
- ☺ Het kriebelt – toch niet vanzelfsprekend om te raden – traag, groot en met genoeg druk tekenen, eenvoudige figuren (bv. smiley, bloem ...), meetekenen op een blad of wisbordje wat je voelt ...

Daag de leerlingen uit dit ook met woorden te doen in hun groepjes, met vertalingen van het woord 'kriebelen', van makkelijk naar moeilijker:

- ☺ *kile* (Noors), *tickle* (Engels), *kielie* (Afrikaans), *kitzeln* (Duits), *Yǎngyang* (Chinees), *chatouiller* (Frans)
- ☺ Bied deze beurtelings aan op woordkaarten; als een woord is geraden, komt het volgende woord aan de beurt.
- ☺ Laat zeker de rollen wisselen in de groepjes en hou de tijd in het oog.
- ☺ Laat de leerlingen ook in groep raden welke taal dit zou zijn, waarom ze dit denken en waar al of niet duidelijk gemeenschappelijke klanken met het Nederlands te herkennen zijn. Verwijs ook naar 'kietelen'.
- ☺ Laat anderstalige leerlingen uit je klas dit ook in hun taal zeggen of schrijven. Laat de anderen dit eens nazeggen.

Afsluitend gesprekje:

- ☺ Wie kan er niet goed tegen kriebelen of kietelen?
- ☺ Wie kent de zegswijze 'kriebels in de buik voelen'? ~ verliefd zijn

2

Dieper in het gedicht duiken: vragen en gesprek

Benodigheden: gedicht 'Kriebelen' (bijlage) om te projecteren

Projecteer en lees de eerste drie delen van het gedicht, met als luisteropdracht:

- ☹ Wat valt je op in deze eerste stukjes van het gedicht? Wat lijkt er niet logisch?

Ik zit bij opa op de bank
en probeer niet te raden
wat hij met zijn vinger
op mijn rug tekent:

'Een huis? Oma?
Een dubbeldekkerbus?
Een eend? Een walvis?'

Opa schudt zijn hoofd,
tekent, tekent, tekent.

- ☹ Waarom wil de ik-persoon net 'niet' raden wat opa tekent, waarom schudt opa zijn hoofd? Laat de leerlingen eerst overleggen per twee of in groepjes en laat dan verwoorden wat ze denken.

- ☹ Projecteer nu het volgende stukje erbij en laat dit luidop door een leerling lezen en herformuleren.

Ik weet allang wat het is,
maar wat voelt nou fijner
dan gekriebel op je rug?

- ☹ Wie had het juist? Het kleinkind vindt het gewoon fijn dat opa blijft tekenen, dus raadt ze met opzet fout. En opa blijft dus maar 'nee' zeggen.

Kantelpunt in het gedicht zoeken:

- ☹ Hoe zou je de sfeer in het gedicht tot nu toe omschrijven?
- ☹ Kies uit, je mag meerdere woorden kiezen die passen en/of zelf aanvullen:

luchtig – veilig – onnozel – aftastend – vrolijk
– spannend – huiselijk – bedreigend – diepgaand –
verrassend – ...

- ☹ Geef de leerlingen nu het hele gedicht maar nog zonder de laatste zin! Dus het stopt bij het dubbele punt, laat hen in stilte verder lezen met als leesopdracht:
Waar verandert de sfeer? Duid dit aan in de tekst.
'En een mooi meisje?', vraag ik.
Welke woorden zou je aanduiden vanaf daar?
Waarom?

luchtig – veilig – onnozel – aftastend – vrolijk
– spannend – huiselijk – bedreigend – diepgaand –
verrassend – ...

Pointe in het gedicht zoeken:

- ☹ Wat zou opa op haar rug schrijven? Noteer het op je wisbordje, bespreek met je buur of zoek samen naar zinnen.
- ☹ Noteer een aantal van de gevonden zinnen onder het gedicht op het bord.
- ☹ Lees dan nog eens het hele gedicht, rustig, met toon en werk af met de laatste zin 'wie jij maar wil'.
- ☹ Wat vinden de kinderen van opa's antwoord? Wat zou jouw oma of opa zeggen?

3 Boekentips

Misschien kwam het bovenstaande al spontaan naar boven in één van de vorige lesfasen. Daar wordt dan al ruimte voor gesprek, dialoog, discussie voorzien. De pointe kan een mooie insteek vormen in een lessenreeks rond relationele vorming of de weg effenen voor een open gesprek rond seksuele geaardheid.

Als leerkracht vind je hierover heel wat informatie via:

<https://www.sensoa.be/lesgeven-aan-kinderen-6-12-jaar>

Je kan de kinderen eventueel ook doorverwijzen naar:

<https://kzitermee.be/ik-ben-een-jongere/seksualiteit-gender-en-of-geaardheid/>

Hopelijk heb je de dichtbundel *Ik denk dat ik ontvoerd ben* al in de klas. Laat de kinderen verder genieten van enkele fijne gedichten uit de bundel of laat enkele enthousiastelingen er enkele uitkiezen en voorbereiden voor de klas.

Laat de kinderen kennismaken met of zoeken naar nog meer boeken van Pim Lammers op Boekenzoeker.be, zoekterm: Pim Lammers.

Ik zit bij opa op de bank
en probeer niet te raden
wat hij met zijn vinger
op mijn rug tekent:

‘Een huis? Oma?
Een dubbeldekkerbus?
Een eend? Een walvis?’

Opa schudt zijn hoofd,
tekent, tekent, tekent.
Ik weet allang wat het is,
maar wat voelt nou fijner
dan gekriebel op je rug?

Na poging zes lacht opa:
‘Ik stop. Mijn vinger is moe.
Je zoekt maar een mooie jongen
om op je rug te kriebelen.’

Pim Lammers

Uit: *Ik denk dat ik ontvoerd ben*, Querido, 2022